

604.
Lasten ja Nuorten kirjasto N:o 9.

Hätävalhe.

Kirjoittanut

— A. L. O. C. —

Suomenstä

F. S.

Rauma,
Rauman Kirjapaino-Osakiyhtiö.

Hätälhe.

Kirjoittanut

A. L. O. E.

~~~~~
Suomenki

F. F.

Raumalla 1899,
Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiö.

Raumalla,
Rauman Kirjapaino-Yhdistyksen kirjapainossa, 1899.

„No, rakas waimoni, asia on nyt päätetty; rouwa Millner otti palvelukseensa Zuhon annetuani puoltolauseeni hänestä; poika saa heti ryhtyä toimeensa ja minä toiwon, että hän tuottaa meille kunniaa!“ huudahti Frans Mattsson, isokaswuinen ja hywäntahtoinen leipuri, iloissaan laskien leweän kätensä kalpean ja laihan nuorkaisen olalle, joka seisoi puodissa hänen wieresään.

„Jloitsen suuresti, olen sanomattoman iloinen“, wastasi rouwa Mattsson, hetkeksi keskeyttäen työtään, palaneen ranskanleiwän kaapimista. „Parempata ja sopiwampata paikkaa et olisi milloinkaan woinut poika-raufalle toimittaa, kuin kysymyksessä olewa on.“ „Mutta“, lisäsi hän kuisfaten ja katsellen puodin owea kohti, „sanoit kai rouwa Millnerille kaitfi?“

„Enpäs, semmoinen päsfinpää en ollut“, wastasi leipuri mielihywillään, „kun tahtoo poikaraufalle hankkia hywän paikan, missä hän woi edisthä, niin ei suinkaan ferro, että pojan isä on wankeudessa; kuinka voitkaan moista uskoa? Ei, ei! Kyllä minä ymmärrän asiat paremmin. Rouwa Millnerin kysymykseen, onko hänellä wanhempia, wastasin, että ne owat kuolleet.“

Juho punastui korvia myöten ja rouwa Mattsson oli wafawan näköinen.

„Jospa et, ystäväiseni, olisi niin sanonut“, wirtahti hän hiljaa.

„Älä ole lewoton, rakas waimoni“, sanoi hmywäntahtoinen leipuri nauraen, „olisihan se wainhä t ä w a l h e, joka ei tuota wahinkoa kelleen ihmiselle. Jos olisin kertonut, kuinka asian laita todellisuudessa on, olisin pilannut pojan maineen. Epäilen, ottaisiko kukaan palvelukseensa poikaa, jonka isä on waras, ja joskin rouwa Millner, tästä huolimatta, olisi ottanut hänet työhönsä, ei hän kuitenkään olisi uskonut lusiikoitaan eikä muita tawaroitaan pojan haltuun, waan aina katjellut häntä epäilewin silmin.“ Taasen nauroi Frans Mattsson itseensä tyytywäisenä, mutta hänen waimonsa ja Juho eiwät olleet iloisia.

Rouwa Mattsson oli lufenut raamatussaan, että petolliset huulet owat Herralle kauhistus. Myöskin oli hän lufenut tähtein tuolla puolen olewasta ihanasta Jerusalemista, johon ei pidä mitään saastuttawaa tuleman sisälle, taikka sitä, kuin kauhistuksen ja walheen saattaa. Eikä hän ollut raamatussa huomannut mitään eroitusta ihmisten kutsuman hätäwalheen ja muun walheen välillä. Kaikki synti on pahennukseksi Jumalan edessä, kaikki synti saattaa sielun perikatoon, kaikki synti julkee meiltä taiwaan, ellemme

kadu ja saa anteeksi. Rouwa Mattsson oli kuitenkin liian tunnollinen waimo sanoakseen mielteensä Juhon kuullen. Hän säästi sanottawansa hetkeen, jolloin puoliset olivat kahden kesken; mutta ainoa vastaus, jonka hän sai, oli: „Rähtämäni hätäwalhe ei voi wahingoittaa ketään ihmistä, waan olenpa sen kautta tehnyt pojalle suuren palveluksen. Tiedämmehän, että Juhon on rehellinen, jos kukaan, enkä minä siinä tapauksessa saata maailmalle toittotta, että hänen isänsä on waras. Ole senwuoksi, waimoni rakkain, huolehti, ja rauhoita omaatuntoasi siihen asiaan nähden.“

Siten tuli Juhon Robinson uuteen paikkaansa ja hän oli hywin kiitollinen ystäville, jotka hänelle olivat sen toimittaneet. Rouwa Mattsson oli parantanut muutamia miehensä paitoja Juhon warten, pannut kassimarffasen hänen kuffaroonsa sekä antanut hänelle raamatun.

„Jumala sinua, poikani, siunatsoon!“ sanoi hän Juhon lähtiesä uuteen kotiinsa, „ole rehellinen, uskollinen ja wakaa, sekä pysy aina totuudessa.“

Juhon kiitti häntä kynnepilmin ja sydämensä oli suruisiaan jättäessään tämän wieraanwaraisen ja ystävällisen kodin. Rouwa Mattsson oli pelastanut Juhon kurjuudesta ja häpeästä, saattanut hänet tilaisuuteen hankkimaan elatuksensa rehellisellä tawalla, olipa vielä saanut hywäsydämi-

sen miehensäkin poikaa rakastamaan. Enemmänkin oli hän vielä tehnyt, hän oli, kuten Zuhon opettaja pyhäkoulusjakin, koettanut köyhän pojan sydämeen istuttaa Jumalan sanan totuuksia. Hän oli Zuholle opettanut, kuinka se, joka on köyhä maallisista rikkauksista, voi kuitenkin olla rikas armossa, kuinka hänellä, jolla ei ole maallisia ystäviä, on kuitenkin ystävä taiwaassa, kuinka ne, „jotka khyneillä khlwävät, ilolla niittävät“, ja kuinka ne siunataan, „jotka uskaltawat Jumalaan ja nöyrinä waeltawat Hänen teitään“. Opetuksensa eiwät olleet hukkaan menneet; mutta helläsydäminen waimo ei aawistanut, jättäessään holhokkinsa hywästi, että hänen miehensä harwat walheelliset sanat turmeliwat hänen rakaudenthönsä hedelmiä, jotka niin paljon iloa ja toivoa hänelle tuottiwat ja kuinka ne hämmensiwät oikean ja wäärän käsitystä pojassa, jota he kumpikin sydämestään tahtoiwat auttaa.

Zuho Robinson astui paikkaansa rouwa Willnerin luona tehden monta hywää päätöstä ja toivoen paljon iloa. Toisinaan hänet tosin waltasi wastenmielinen tunne, aiwan kuin synkän pilwen reuna firrkaalla taiwaalla, nimittäin muisto siitä, että hän oli saanut tämän hywän paikan petoksen kautta, — mutta eihän hän itse ollut tähän petokseen syyppää. Hän oli waan waiennut kuullessaan walheen ja iloinnut — totuus on tunnustettava — kun löyhti toinen, joka hänen

sijassaan sanoi, mitä hän itse olisi epäillyt sanoa. Niwan niinkuin yhdestä ainoasta pienestä jyväsienemenestä, joka maahan kylwetään, tulee monta sientä, niinkuin pieni pilvi kasvaa yhä suuremmaksi kunnes se kokonaan pimittää sinisen taivaan, samoin yksi ainoa synti, yksi ainoa walhe lewiää ja lisääntyy. Rouwa Millnerin ensimmäisiä kysymyksiä oli: „Pitkähkö aika on siitä, kun isäsi kuoli?“ Nuolen nopeudella risteili moniaita ajatuksia poika=raukan aivoissa. „Minä en voi puhua toisin, kuin herra Mattsson on sanonut. Enhän saata halventaa ystävästä, joka on ollut niin hyvä minulle, tahdon olla emäntäni suosiossa. Mahdotonta on siis puhua totta. Mitäpä vähäinen hätäwalhe wahingoittaisi?“ Juho vastasi niinmuodoin: „Kaksi vuotta“, itsekään tuskin tietäen, mitä sanoi ja koettaen saada äänensä niin warmaksi kuin suinkin.

Rouwa Millner ei kysynyt sen enempätä ja Juho hengitti keweämmin. Hän toivoi, että äsketen lausumansa hätäwalhe olisi ainoa, hän ei koskaan enään siihen turwautuisi.

Eikö tämä walhe sitten ollut wahingoittanut? Luonnollisesti, pahentawaisesti waikutti se pojan sieluun. Jos tahdomme olla Herran omia, tähtyy meidän olla sitä tähdellisesti ja wapaaehtoisesti ilman minkäänlaisia ehtoja. Emme saa sydämmemme salaisuudessa sanoa: „Kaikeska muussa tahdon totella Jumalata, waan en tässä y h=

de s s ä, tahdon jättää kaikki muut hynnit, en tätä, jonka wallassa kuitenkin olen!" Vielinkin reikä, jota ei aikoinaan korjata, woipi olla shypää laivan uppoamiseen; kipinä, jota ei sammuteta, woipi tuhkaaksi muuttaa kokonaisen kaupungin. Kai-
 fin woimin koki Juho rauhoittaa omaatuntoansa, sillä, että hyväatarfoittawa ystävänsä, hymmär-
 täväinen leipuri, oli oikeassa ja ettei totuudesta vähän poikkeaminen wahingoita. Berkele on aina valmiina auttamaan meitä tyhnyttämään omaa-
 tuntoamme ja mitä useammin me sen ääntä tu-
 kahutamme, sitä heikommasi käy sen walta. Juho
 Robinsonia ei enää haluttanut lukea raamattuaan,
 sillä siinä joka lehdellä olemat waroitukset syntiä
 vastaan, tekivät hänen mielensä lewottomaksi.
 Hän toiwoi sydämessään, ettei Jumalan laki
 olisikaan juuri niin ankara, waan että yksi ja
 toinen vähäpätöinen hairahdus annettaisiin an-
 teeksi. Luettuaan kertomuksen Ananiaasta ja Sa-
 fiirasta, kuinka nämät, walhe huulillaan, kuolivat,
 niinkuin Apostolein tekoraamatussa kerrotaan,
 sulki hän huokauksella raamattunsa eikä tuntenut
 sen jälkeen halua awata sitä. Ei hän enään löy-
 tänyt lohduitusta rukouksesjakaan. Frans Matts-
 son, joka todella oli hyvänsuopa mies ja joka
 hartaasti kuunteli Jumalan sanan saarnaa, py-
 hitti lepopäiwän ja iloitsi köyhiä auttaessaan,
 olisi hämmästynyt, jos olisi tietänyt edistäneensä
 sielun wihollisen työtä, asettaessaan nuorukaisen

tielle loukkaustien, jota hän nimitti hätäwaleeksi.

Muutamia kuukausia oli Juho ollut rouwa Millnerin palveluksessa ja kun ei mitään muuta ollut tapahtunut, joka olisi herättänyt emännän epäluuloa, oli hänen omatuntonsa wähitellen rauhoittunut. Huoletonna asteli hän eräänä päivänä kaupungissa ollen emäntänsä asioilla, kun hän yht'äkkiä tunsi jonkun hylwän häntä olalle ja kääntessään huomasi hän hämmästykseseen seisowansa isänsä edessä, joka oli päässyt wankkeudesta wapaaksi.

„Olen iloinen, että kohtasin sinut, poikani, oikein iloinen nähdessäni sinut vielä kerran!“ huudahti Robinson sydämmellisesti puristaen poikansa kättä. Pojan sydämmessä taistelivat ilo, häpeä ja pelko wallasta hänen näin odottamatta kohdatessaan isänsä. „Missä olet viime aikoina oleskellut, rakas poikani, ja miten olet talwen wiettänyt? Ulko-ajustasi päätän“, jatkoi Robinson tarkastaen poikaa kiireestä kantapäähän, „että löytyy joku, joka sinusta on huolta pitänyt. Seuraanpa sinua wähän matkaa, niin saamme käwellesä jutella, minulla ei ole mitään esteitä.“

Juho oli hywin tuskastuttawassa asemassa. Hänessä syntyi sietämätön ajatus, ettei isä waan saisi tietää kuinka hänen olemassa olonsa on salaisuus, salaisuus, jonka ilmi tulemistä poika pelkäsi enemmän kuin mitään muuta. Hän pelkäsi

antaa isänsä seurata itseään rouwa Millnerin asunnon luokse tahi näyttänyhä kelleen wieraan miehen seurassa, jonka ulkomuoto oli niin epäiltävä. Zuhon kääntyi mielummin isänsä kanssa takaisin ja käweli aiwan päinwastaiseen suuntaan tullakseen niin kauas kuin mahdollistaseudusta, jossa hän oli tunnettu. Robinson huomasi poikansa hämilläolon ja sydäntä särki arwatessaan syyn siihen. Kuitenkaan ei hän tästä puhunut mitään, kyseli waan Zuholta, mitä kaikkea hänelle oli tapahtunut heidän erottuaan yksitoista kuukaudesta sitten. Todenmukaisesti kertoi Zuhon kaikkista tapahtumista, salaten waan petoksen, jonka kautta Frans Mattson oli hänelle hankkinut nykyisen hyvän paikkansa — häneltä puuttui rohkeutta sanaakaan lausua tästä isälleen. Muuten hän kertoi hywin tarkkaan kaikesta, kuin hyvän tahtoinen leipuri ja hänen rakastettava waimonsa oliwat hänelle tehneet ja Robinson tunsi suurta kiitollisuutta näitä poikansa hywäntekijöitä kohtaan.

„Siunaus heille kummallekin!“ huudahti hän, „heidän osoittamainja hyvien töitten tähden poika raukkaa kohtaan, joka on ollut enemmän kuin isätön! Jumala heitä siunatkoon, kun owat opettaneet sinua kulkemaan hyween teitä! Kenties en milloinkaan olisi joutunut wanfilaan, jos olisi ollut joku ihminen, joka olisi pitänyt huolta sie-lustani ollessani sinun ijässäsi ja hankkinut minulle rebellistä työtä. Mutta olenpa nyt saanut

tuntea millaista on istua wankeudessa, fenties oli se minulle hyödyksi, woin ehkä alottaa uutta elämätä ja ansaita toimeentuloni rehellisellä työllä. Mutta paljon waaditaan pojalta, joka tahtoo elää kunniallisesti, jolla on halwekittu nimi; waiketa on uida suoraan wasten wirtaa." Robinson nosti näin lausueessaan farkean kätensä otsalleen. „Waan en ainakaan minä aio koskaan panna iestä päällesi, en tahdo wiekoitella sinua lankeemaan, kun ferran olet päässyt edistymään maailmassa. En tule lähelle asuntoasi, sillä emäntäsi ei kaiteti siitä pitäisi; mutta woithan sinä sen sijaan tulla minua tervehtimään. Tee niin, poikani, ja tule usein, jos wähänkin wälität isä-raukastasi!"

Mielellään Zuhjo lupasi kähdä katsomasja isäänsä tämän furjassa asunnossa, jonka osoitteen isä antoi, niin usein kuin mahdollista. Zuhosta tuntui oikein keweältä, kun hän onnettoman isäänsä hienotunteisuuden kautta pelastui tuhansista waikeuksista, joita isän käynti hänen luonaan rouwa Millnerin talossa olisi hänelle tuottanut. Jos Robinson olisi ollut oikein paatunut pahantekijä, olisi hän käyntökellään woinut saattaa poikansa katterasti katumaan hätäwalhetta, jota leipuri aiwan juruttomasti oli käyttännyt.

Kuitenkin oli Zuhjo alituisessa tuskassa ja pelossa. Hänellä oli salaisuus, joka saattoi tulla ilmi millä hetkellä hywänsä, tämä salaisuus oli hänelle raskaana taakkana, joka päivä päiwältä

käwi raskaammaksi fantaa. Juho käwi isänsä luona niin usein kuin waan tilaisuutta oli ja tämä olikin oikein ja kohtuullista, mutta hän ei woinut suoraan ja peittelemättä pyytää lupaa tähän. Jonkun ajan kuluttua alkoi Robinson raukalle vaikeat ajat. Terweyensä oli heikontunut epäterweellisessä wanfilassa ja suurella waiwalla sai hän hankituksi tilapäistä työtä. Elleivät ihmisyhäväiselliset Mattsson-puolijat olisi häntä auttaneet, olisi hän miltei nälkään näänthynyt. Juho säästi palkastaan kaikki, mitä suinkin taísi, auttaakseen isäänsä ja uhraíi hänelle aikaansa niin paljon kuin mahdollista. Mutta millä lailla saattoi Juho säästää isäänsä warten vähänkään aikaa, kun hän sai palkkaa koko ajasta? Kuwettuaan kerran wilppiä harjoittamaan, tähtyi hänen jatkaa sitä yhäti wästen tahtoansakin. Useammin ja helpommin hän nyt walehteli. Toisinaan pyysi hän lupaa mennäkkeen häihin, toisinaan ostaaksensa itselleen jalkineita tai mitä muuta wain tekíi. Kun hän asialla ollessaan wiipyi tawallista kauemmin ja kotiin tultuaan sai nuhteita, oli hänellä aina walheellinen wastaus käsillä. „Isäni tähdenhän teen sen“, puhui hän itsekseen, „onhan se ainoastaan h ä t ä w a l h e!“ Di, kuinka onnellinen olisikaan hän ollut, jos hänessä olisi ollut rohkeutta heti alussa kertomaan asian oikean laidan, hän ei silloin olisi waipunut yhä sywemmälle petollisuuden tiellä!

Gräänä päivänä, Zuhon wiipnessä kauan poisja, käytti waras tilaisuutta hywäkseen, astui tikapuita ylös ja otti muutamia hopeafahweleita, joita Zuhon, waromattomasti kyllä, oli jättänyt ikkunan luona olewalle pöydälle. Poika raukka oli suuresti hämmästynt ja suruisiaan huomates-
saan tapahtuneen warfauden. Mitä nyt oli tehtävä? Omatunto ja kunniantunto waatiwat häntä heti tunnustamaan totuuden emännälleen, mutta onnettomalla nuorukaisella ei ollut uskallusta niin tehdä. Walehteleminen oli tullut hänelle t a w a k s i ja hän tunsi waistomaisesti, ettei häntä woida uskoa. Senwuoksi piti Zuhon koto asian salassa ja näin joutui ei ainoastaan hänen totuudentuntonja waan myöskin rehellisyytensä epäilyksen alaiseksi, asian tultua ilmi.

Kalpeana ja wärisewänä seisoi rikossellinen poika eräänä iltana wihastuneen emäntänsä edessä, joka äskettäin oli puhutellut poliisimiestä. Monta epäluulonalaista hetkeä muistui emännän mieleen ja tiedusteltuaan naapureilta, sai hän selville, että Zuhon oli monta kertaa häntä pettänyt. Hänen luottamuksensa Zuhoon katosi ja hänestä oli aiwan luonnollista, että poika oli hopeat warastanut.

„Onneton poika, olen kuullut“, sanoi rouwa Millner ankarasti ja halweksiwasti katsellen Zuhon, joka, tuntien furjuutensa sywyhden, toivoi, että maa hänen jalkainja alla aukenisi — „olen

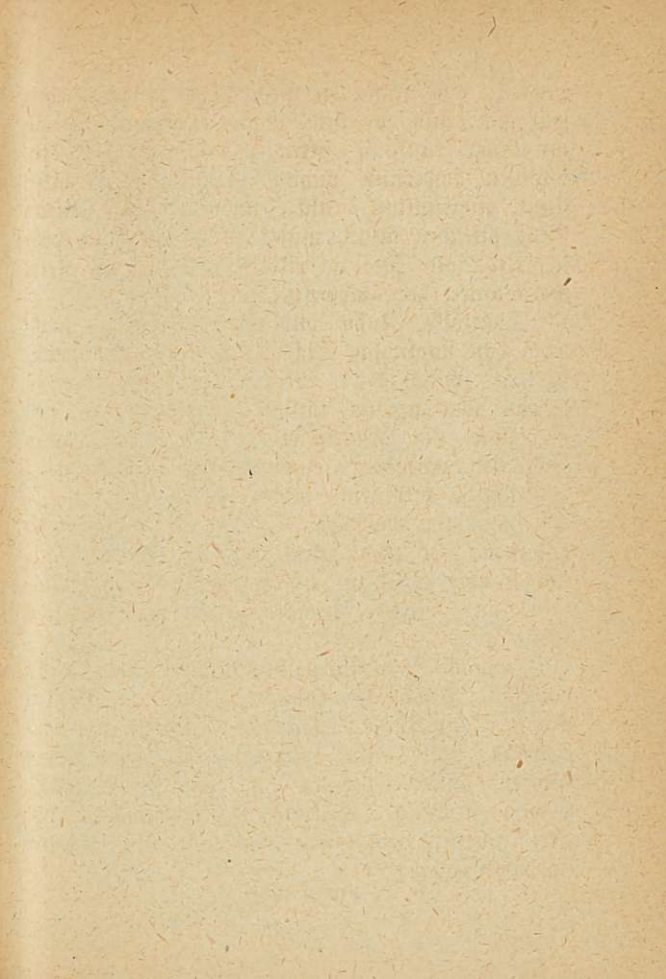
kuullut, että sinua on useat kerrat nähty miehen seurassa, joka poliisin lausunnon mukaan, on muutama kuukausi sitten päässyt wankeudesta. Moinen toweruus puhuu puolestaan. Säälin sinun nuoruuttasi, enkä senwuoksi tahdo saattaa sinua oikeuden käsiin, mutta en vähintäkään epäile, että joko sinä tai rikoksellinen towerisi olette warastaneet hopeakahwelini."

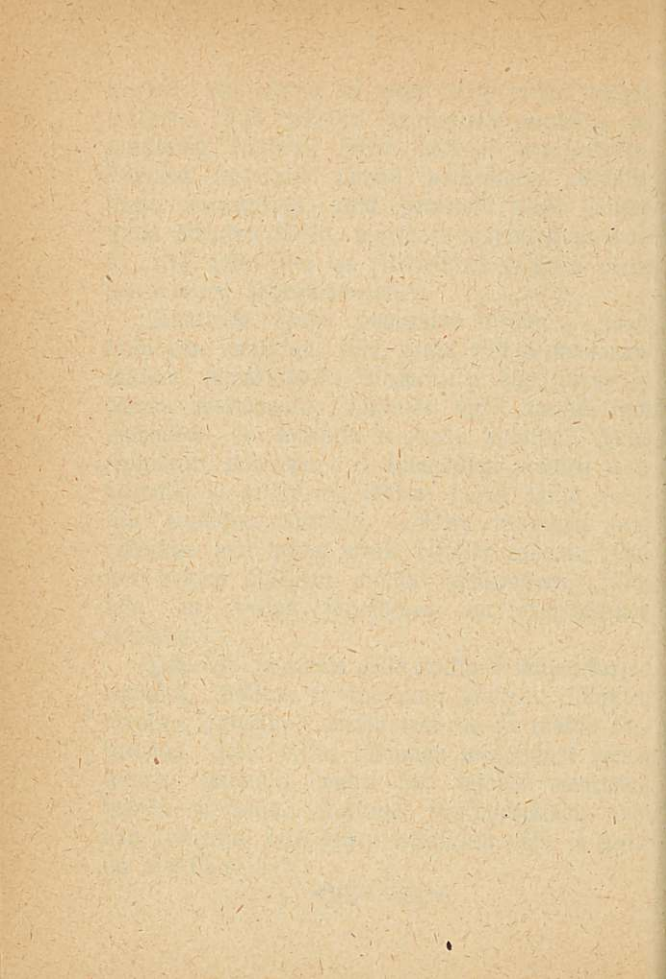
Saattoiko Juhon puolustaa itseään — saattoiko hän puolustaa isää, jonka tiesi olevan warauteen syhyttömän? Wiimeinkin hän, surun ja hämyn waltaamana, tunnusti kaikki, mutta liian myöhään — totuutta ei enään uskottu. Juhon eroitettiin paikastaan ei ainoastaan monien walheittensa ja petoksien tähden, vaan häntä epäiltiin myöskin warkaaksi. „Näin tunnoton nuorukainen voi tehdä minä rikoksen tahansa“, janoi rouwa Millner eräälle ystäwälleen, „sillä, joka on wiefas sanoissaan, on epärehellinen töissään.“

Häpeään joutunut poika raukka eli kauan kurjaa elämätä, kukaan ei luottanut häneen. Monien wuosien kuluttua, paljon waiwaa ja tuskaa kärsittyään, jotka miltei kokonaan muserjivät hänen nuoren mielsensä, woitti hän takaisin menetetyh hywän nimensä. Raikista kärsimyksestään oppi hän kuitenkin, että kaiken pahuuden alku ja juuri on w a l h e.

Гинта: 10 р.

